

VERWARDE PERSONEN: VEILIGHEIDSREGIO'S AAN ZET!

Taak voor de Directeur Publieke Gezondheid

De verschrikkelijke gebeurtenissen rond Anders Breivik (Noorwegen, 2011), Andreas Lubitz (piloot Lufthansa 2015) en Stephen Paddock (schutter Las Vegas, 2017) staan nog op ons netvlies gegrift. Ook in eigen land kunnen we daarover meepraten. Veel impact hadden bijvoorbeeld de aanslag op Koninginnedag 2009 (Karst T.), de schietpartij in Alphen aan den Rijn 2011 (Tristan van der V.), de moord op Els Borst 2014 (Bart van U.) en de moord op Anne Faber 2017 (Michael P.).

Het aantal geregistreerde incidenten met verwarde personen is vanaf 2011 t/m 2017 toegenomen van 40.000 tot 75.000 (stijging van ca. 87%!). Aan deze schrikbarende stijging ligt vermoedelijk een drietal redenen ten grondslag. Allereerst de economische crisis. Deze crisis heeft in de periode 2008-2016 niet alleen geleid tot meer dodelijke slachtoffers dan de watersnoodramp in 1953 (aantal suicides), maar ook tot een significante toename van het aantal verwarde personen. Een tweede reden is de vluchtelingenopvang, waarbij ernstig getraumatiseerde mensen in langdurige opvangprocessen komen en vrij gemakkelijk gaan participeren binnen onze samenleving. Een derde oorzaak is dat de reclassering en de GGZ verwarde mensen onder invloed van medicatie veelal te snel willen laten re-integreren binnen de maatschappij.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat de korpschef van de Nationale Politie in december 2017 de noodklok luidt. Politie mensen zijn onevenredig veel tijd kwijt met het optreden jegens verwarde personen en hij pleit voor de inzet van extra GGZ-professionals binnen de wijken. Natuurlijk is het een taak van de politie op te treden tegen verwarde personen die amok maken. De politie moet de openbare orde handhaven. Zijn oproep is evenwel begrijpelijk, omdat hij vroegtijdig de 'zorg' wil laten interveniëren, om grotere problemen te voorkomen. We moeten er echter voor waken dat we weer iets nieuws gaan bedenken, terwijl daarvoor al een werkwijze bestaat. Er is namelijk sprake van een sluimerende crisis die tot diep in de poriën van de samenleving doordringt. Reguliere zorg volstaat niet meer en opgeschaalde zorg is dan noodzaak. Dat vergt een crisismanagementaanpak en betekent dat de 25 veiligheidsregio's in ons land aan zet zijn.

Elke veiligheidsregio heeft een directeur publiek gezondheid (DPG), die als ketenregisseur functioneert op het snijvlak van de gezondheidszorg en de openbare orde en veiligheid. Bij crisisbeheersing gaat de DPG ook over de gemeenschappelijke (of gemeentelijke) gezondheidsdienst (GGD) en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR). De GGD is verantwoordelijk voor de *psychosociale hulpverlening* bij ernstige incidenten (PSHI) en bij rampen- en crisissituaties (PSHOR). Daarin werkt zij nauw samen met maatschappelijk werk, slachtofferhulp Nederland, politie, OM, GGZ, Jeugdzorg, Rode Kruis, gemeenten (veiligheidshuizen), kerkelijke organisaties e.d. Elke GGD heeft gedetailleerde draaiboeken en protocollen opgesteld. Het zijn dus de 25 GGD 'en die niet alleen reactief na een ernstige gebeurtenis, maar ook proactief en preventief moeten optreden bij de ernstige problematiek rond verwarde personen. Deze multidisciplinaire aanpak is effectief en voorkomt een nieuwe werkwijze zoals Erik Akerboom die voorstelt.

Het is niet voor niets dat talloze onderzoeksrapporten de afgelopen jaren hebben aangegeven dat de veiligheidsregio's zich naast traditionele rampenbestrijding veel meer moeten gaan richten op nieuwe vormen van crisisbeheersing. De handelwijze van verwarde personen met een maatschappij ontwrichtende uitwerking mag zeker daartoe als kerntaak worden gerekend.

Het is dus de hoogste tijd dat de veiligheidsregio's de handschoen oppakken. Zorg vanaf 2018 voor een adequate aanpak van deze problematiek. De burgers van ons land rekenen op u, het zal de veiligheid ten goede komen, de politie geruststellen en het aantal geregistreerde incidenten met verwarde personen doen afnemen.

Gert-Jan Ludden
SVDC (06-51817733; gludden@svdc.nl)